

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını, Anayasanın 98 ve İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince arz ederim.
30.05.2024

Hikmet Yalım Halıcı
Isparta Milletvekili

Medya, basın ve gazeteciler demokratik bir toplumun olmazsa olmazıdır. Demokrasinin dördüncü kuvveti olarak basın; çağdaş dünyada kamuoyu oluşturma ve gerçekleri vatandaşlarla paylaşma gibi çok önemli bir sorumluluğu üstlenmektedir. Yani gazeteciler aynı zamanda bir kamu görevi yapmaktadır.

Anayasanın 28. maddesine göre Herkes, özgürce görüş ve düşüncelerini ifade etme ve yayınlama hakkına sahiptir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, basının özgürlüğünü temel bir insan hakkı olarak kabul etmekte ve korunacağını taahhüt etmektedir. Zaten Anayasamız 'Basın hürdür, sansür edilemez ve devlet yönetimi de bunu garantiye almalıdır' demektedir.

Oysa bugün basın özgürlüğü, uluslararası raporlarda da belirtildiği gibi yok olma noktasına gelmiştir. Uluslararası Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) örgütünün hazırladığı 2024 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde Türkiye, 180 ülke içerisinde 158'inci sırada yer aldı. RSF'ye göre Türkiye; durumun "çok vahim" olduğu ülkeler kategorisinde yer almaktadır.

Türkiye'de basın kartını Başbakanlığa bağlı Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü yani mevcut iktidar vermekteydi. 2018 sonrası (turkuaz) basın kartlarını Cumhurbaşkanlığına bağlı İletişim Başkanlığı, yani yine iktidar tarafından verilmeye başlandı.

14 Aralık 2018 tarihinde Basın kartlarına ilişkin usul ve esasların değiştirildiği yönetmelik Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın imzası ile Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Ancak yönetmelik Danıştay'ın 'iptal' kararı sonrası 20 Mayıs 2021'de bir kez daha değiştirilmiştir. Yönetmelik neredeyse 2018'de çıkartılan yönetmeliğin aynısı olmuştur. Meslek örgütleri bu yönetmeliğe karşı yine mücadele başlatmış ve Danıştay bir kez daha 'iptal' kararı vermiştir.

Ancak buna rağmen basın kartlarının devlet eliyle; iktidara yakın medya gruplarında olanlara verildiği ifade edilmektedir.

Oysa Türkiye'de durum buyken dünyada genelde basın kartları sendikalar aracılığıyla verilmektedir. Böylece gazeteciler, iktidarın değil; kamunun ve halkın gazetecisi olarak özgürce görevlerini yapabilmektedir.

İngiltere, Finlandiya, İtalya, Hırvatistan, Hollanda, Norveç, İsveç ve Avusturya basın kartının sendikalarca verildiği ülkeler arasında yer almaktadır.

Çin'de ise basın kartını bizdeki gibi devlet vermektedir. Gazeteciler orada kara listeye alınabiliyor, yargılanabiliyor ve hapse atılıyor. Çin, Basın Özgürlüğü Endeksi'nde Türkiye'nin sadece 19 basamak altında 177'inci sırada yer almaktadır.

Bu bağlamda;

1 – Önergenin yanıtlandığı tarih itibariyle; Türkiye'de şu anda kaç gazeteci ve medya mensubunda basın kartı bulunmaktadır?

2 – Yıllar sırasıyla ve ayrı ayrı belirtilmek üzere 2018 ila 2024 yılları arasında kaç kişiye basın kartı verilmiştir? Basın kartı verilen gazeteciler hangi basın ve yayın organına mensuplardır?

3 – Yıllar sırasıyla ve ayrı ayrı belirtilmek üzere 2016 ila 2024 arasında kaç kişinin basın kartı iptal edilmiştir? Bu iptallerin gerekçesi nelerdir? İptal edilen basın kartı sahibi gazeteciler hangi basın ve yayın organlarına mensuplardır?

4 – Son bir yılda Basın Kartı Komisyonu kaç defa toplanmıştır? Bu toplantılarda basın kartı iptal edilen ya da basın kartı başvurusu reddedilen gazeteci sayısı kaçtır?

5 – 14 Eylül 2018'den; önergenin yanıtlandığı tarihe kadar geçen sürede kaç gazetecinin basın kartı başvurusu, hangi gerekçelerle reddedilmiştir?

6 - 14 Eylül 2018'den; önergenin yanıtlandığı tarihe kadar geçen sürede kaç kişiye basın kartı verilmiştir? Bu kişilerin çalıştığı medya grupları nelerdir?

7 – 2018'den bu yana; Basın kartı iptal edildiği için dava açan kişi sayısı kaçtır? Bu davaların akıbetleri ne olmuştur?